

Warszawa, dnia 6 listopada 2015 r.

Poz. 1813

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia 23 października 2015 r.

w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Restrukturyzacja małych gospodarstw” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 349) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i tryb przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Restrukturyzacja małych gospodarstw” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, zwanego dalej „programem”, w tym:

- 1) formę i tryb składania wniosków o przyznanie tej pomocy, zwanej dalej „pomocą”, oraz wniosków o płatność;
- 2) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać wnioski o przyznanie pomocy oraz wnioski o płatność;
- 3) kryteria wyboru operacji;
- 4) przypadki, w których następcy prawnemu beneficjenta jest przyznawana pomoc, oraz warunki i tryb przyznania tej pomocy.

§ 2. Pomoc przyznaje się rolnikowi będącemu osobą fizyczną, jeżeli:

- 1) jest posiadaczem samoistnym lub zależnym:
 - a) gospodarstwa rolnego w rozumieniu art. 55³ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121, z późn. zm.²⁾), obejmującego co najmniej 1 ha gruntów ornych, sadów, łąk trwałych, pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych, gruntów pod stawami lub gruntów pod rowami, lub
 - b) nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015 r. poz. 704, z późn. zm.³⁾) w brzmieniu z dnia 12 grudnia 2014 r.
- położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanych dalej „gospodarstwem”, którego wielkość ekonomiczna jest mniejsza niż 10 tys. euro;

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1261).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 827 oraz z 2015 r. poz. 4, 397, 539, 1137, 1311, 1357 i 1433.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1066, 1217, 1268, 1506 i 1649.

- 2) w gospodarstwie, którego jest posiadaczem, prowadzi w celach zarobkowych, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, z wyłączeniem chowu i hodowli ryb, i działalność ta nie jest prowadzona w celach naukowo-badawczych;
- 3) jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej;
- 4) jest pełnoletni w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy;
- 5) podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy i w pełnym zakresie jako rolnik nieprzerwanie przez co najmniej ostatnie 24 miesiące poprzedzające miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy i w tym okresie nie prowadził innej działalności gospodarczej;
- 6) nie przyznano mu pomocy finansowej:
 - a) w ramach działań „Ułatwienie startu młodym rolnikom”, „Modernizacja gospodarstw rolnych”, „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, zwanym dalej „PROW 2007–2013”,
 - b) na objęte programem operacje typu:
 - „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” lub
 - „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników”, lub
 - „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich”;
- 7) przedłożył biznesplan dotyczący rozwoju gospodarstwa, zwany dalej „biznesplanem”, oraz zobowiązał się do zrealizowania tego biznesplanu.

§ 3. 1. Biznesplan zawiera koncepcję restrukturyzacji gospodarstwa, w tym:

- 1) opis wyjściowej sytuacji gospodarstwa obejmujący informacje dotyczące:
 - a) gruntów rolnych znajdujących się w gospodarstwie, uwzględniające ich powierzchnię i rodzaj użytków rolnych, a także dotyczące budynków, budowli, maszyn, urządzeń i wyposażenia, wykorzystywanych do produkcji rolnej, zwanych dalej „zasobami gospodarstwa”,
 - b) struktury produkcji roślinnej, uwzględniające rodzaj i powierzchnię upraw, lub produkcji zwierzęcej, uwzględniające gatunek i liczbę zwierząt gospodarskich,
 - c) wielkości ekonomicznej gospodarstwa;
- 2) opis docelowej sytuacji gospodarstwa obejmujący informacje dotyczące planowanej:
 - a) powierzchni i rodzaju użytków rolnych,
 - b) struktury produkcji roślinnej, uwzględniające rodzaj i powierzchnię upraw, lub struktury produkcji zwierzęcej, uwzględniające gatunek i liczbę zwierząt gospodarskich,
 - c) wielkości ekonomicznej gospodarstwa;
- 3) sposób, w jaki realizacja biznesplanu doprowadzi do osiągnięcia wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa do co najmniej 10 tys. euro i co najmniej o 20% w stosunku do wielkości wyjściowej, o której mowa w pkt 1 lit. c;
- 4) informacje dotyczące działań mających na celu rozwój gospodarstwa, w tym:
 - a) opis i szacunkową wartość planowanych inwestycji w środki trwałe,
 - b) opis planowanych działań dotyczących zrównoważenia środowiskowego w zakresie nawożenia, udziału powierzchni trwałych użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych, udziału zbóż w strukturze zasiewów na gruntach ornych oraz opis planowanych działań dotyczących efektywnej gospodarki zasobami gospodarstwa.

2. Biznesplan zawiera ponadto:

- 1) wskazanie i szacunkową wartość planowanych zakupów obrotowych środków produkcji – jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy planuje zakup obrotowych środków produkcji;
- 2) informacje o:
 - a) udziale w szkoleniach lub
 - b) korzystaniu z usług doradczych, lub

- c) udziale w zorganizowanych formach współpracy producentów rolnych, lub
 - d) prowadzeniu działań w zakresie przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie, lub
 - e) prowadzeniu działalności w zakresie przetwarzania produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie, lub
 - f) uczestnictwie w unijnym systemie jakości, o którym mowa w art. 16 ust. 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1305/2013”, lub krajowym systemie jakości, o którym mowa w art. 16 ust. 1 lit. b, w ramach działania „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” objętego programem
- jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy planuje realizację tych działań.

3. Pomoc może być przyznana, jeżeli biznesplan:

- 1) zapewnia:
 - a) uzyskanie docelowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa, o której mowa w ust. 1 pkt 2 lit. c, przy uwzględnieniu planowanej struktury produkcji oraz zasobów gospodarstwa,
 - b) zgodność szacunkowych wartości planowanych inwestycji w środki trwałe z cenami rynkowymi,
 - c) dostosowanie planowanych inwestycji w środki trwałe do zasobów gospodarstwa oraz docelowej struktury produkcji, o której mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b;
- 2) przewiduje:
 - a) inwestycje w środki trwałe o szacunkowej wartości równej co najmniej kwocie stanowiącej 80% kwoty pomocy,
 - b) zakup wyłącznie nowych maszyn, urządzeń oraz wyposażenia – w ramach inwestycji, o których mowa w lit. a,
 - c) że pomoc nie zostanie przeznaczona na działalność w zakresie:
 - prowadzenia plantacji roślin wieloletnich na cele energetyczne,
 - prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej: hodowla zwierząt laboratoryjnych, hodowla ryb akwariowych, hodowla psów rasowych oraz hodowla kotów rasowych;
- 3) zawiera elementy wzajemnie ze sobą spójne i zgodne.

4. Inwestycje, o których mowa w ust. 1 pkt 4 lit. a, dotyczą działalności rolniczej lub przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie.

5. W przypadku gdy biznesplan przewiduje inwestycję budowlaną, w ramach kwoty, o której mowa w ust. 3 pkt 2 lit. a, może być uwzględniona wyłącznie inwestycja położona na gruntach stanowiących własność podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, przedmiot użytkowania wieczystego lub przedmiot dzierżawy z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub od jednostek samorządu terytorialnego.

6. Inwestycji, o których mowa w ust. 1 pkt 4 lit. a, nie finansuje się z innych środków publicznych.

§ 4. 1. Pomoc przyznaje się na operację:

- 1) obejmującą restrukturyzację gospodarstwa w zakresie produkcji żywnościowych lub nieżywnościowych produktów rolnych lub przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie;
- 2) polegającą na:
 - a) przeprowadzeniu inwestycji w środki trwałe oraz
 - b) udziale w szkoleniach lub
 - c) korzystaniu z usług doradczych, lub
 - d) udziale w zorganizowanych formach współpracy producentów rolnych, w szczególności w celu dostarczenia na rynek większych ilości produktów i przygotowywania ich do sprzedaży, lub
 - e) realizacji innych działań niezbędnych do przeprowadzenia restrukturyzacji gospodarstwa;
- 3) w wyniku realizacji której nastąpi wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa:
 - a) do co najmniej 10 tys. euro,
 - b) co najmniej o 20% w stosunku do wielkości wyjściowej, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 lit. c.

2. Realizacja operacji przyczyni się do restrukturyzacji gospodarstwa, o której mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli ma na celu poprawę konkurencyjności i zwiększenie rentowności gospodarstwa oraz doprowadzi do wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa, w szczególności w wyniku zmiany rodzaju prowadzonej produkcji rolnej.

§ 5. 1. Pomoc przyznaje się w wysokości 60 tys. zł, jednak nie więcej niż równowartość 15 tys. euro, i wypłaca się ją w dwóch ratach:

- 1) pierwsza rata – w wysokości 80% całkowitej wartości pomocy, ale nie więcej niż 48 tys. zł;
- 2) druga rata – w wysokości 20% całkowitej wartości pomocy, ale nie więcej niż 12 tys. zł.

2. Pomoc przyznaje się na dane gospodarstwo tylko raz.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do gospodarstw, na które przyznano pomoc, jeżeli:

- 1) zostało stwierdzone wygaśnięcie decyzji o przyznaniu pomocy – w przypadku, o którym mowa w § 17 ust. 2 i 3, albo
- 2) została uchylona decyzja o przyznaniu pomocy – w przypadku, o którym mowa w § 17 ust. 4.

§ 6. 1. Wielkość ekonomiczna gospodarstwa, o której mowa w § 2 pkt 1 lit. b, jest ustalana na podstawie całkowitej rocznej standardowej produkcji gospodarstwa wyrażonej w euro.

2. Całkowita roczna standardowa produkcja gospodarstwa, o której mowa w ust. 1, jest ustalana na podstawie współczynników standardowej produkcji, obliczonych zgodnie z metodologią Unii Europejskiej zawartą w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1242/2008 z dnia 8 grudnia 2008 r. ustanawiającym wspólnotową typologię gospodarstw rolnych (Dz. Urz. UE L 335 z 13.12.2008, str. 3, z późn. zm.).

3. Przy ustalaniu wyjściowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 lit. c, bierze się pod uwagę:

- 1) w przypadku produkcji zwierzęcej – stan średni zwierząt w roku, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy;
- 2) w przypadku produkcji roślinnej – uprawy w plonie głównym w roku, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, przy czym za plon główny uznaje się uprawę, której okres wegetacji jest najdłuższy;
- 3) użytki rolne, o których mowa w § 2 pkt 1 lit. a, wchodzące w skład tego gospodarstwa w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy:
 - a) stanowiące przedmiot własności tego rolnika,
 - b) oddane w użytkowanie wieczyste temu rolnikowi,
 - c) które są dzierżawione przez tego rolnika z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub od jednostek samorządu terytorialnego na podstawie umowy dzierżawy zawartej na czas nieoznaczony albo na okres co najmniej 7 lat od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy,
 - d) które są dzierżawione przez tego rolnika od podmiotów innych niż wymienione w lit. c, jeżeli umowa dzierżawy została zawarta:
 - w formie aktu notarialnego albo z datą pewną oraz
 - na okres co najmniej 7 lat od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy,
 - e) do których temu rolnikowi przyznano jednolitą płatność obszarową na podstawie przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, pomoc finansową w ramach działań obszarowych w ramach PROW 2007–2013 lub programu co najmniej w roku, w którym złożono wniosek o przyznanie pomocy, a jeżeli w danym roku nie przyznano jeszcze płatności lub pomocy, płatność lub pomoc została przyznana co najmniej w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

4. Przy ustalaniu docelowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 lit. c, bierze się pod uwagę produkcję rolną prowadzoną:

- 1) w gospodarstwie, z tym że w przypadku gdy zakończenie realizacji biznesplanu przypada:
 - a) do dnia 15 maja danego roku – bierze się pod uwagę stan średni zwierząt oraz uprawy w plonie głównym w roku poprzedzającym rok zakończenia realizacji biznesplanu,
 - b) po dniu 15 maja danego roku – bierze się pod uwagę stan średni zwierząt oraz uprawy w plonie głównym w roku zakończenia realizacji biznesplanu;

- 2) na użytkach rolnych wchodzących w skład gospodarstwa w dniu zakończenia realizacji biznesplanu, które będą:
 - a) stanowiły przedmiot własności tego rolnika,
 - b) oddane w użytkowanie wieczyste temu rolnikowi,
 - c) dzierżawione przez tego rolnika z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub od jednostek samorządu terytorialnego na podstawie umowy dzierżawy zawartej na czas nieoznaczony albo na okres co najmniej 7 lat od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy,
 - d) dzierżawione od podmiotów innych niż wymienione w lit. c pod warunkiem, że powierzchnia tych gruntów nie przekroczy powierzchni gruntów, o których mowa w ust. 3 pkt 3 lit. d, jeżeli umowa dzierżawy została zawarta:
 - w formie aktu notarialnego albo z datą pewną oraz
 - na okres co najmniej 7 lat od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

5. Przy ustalaniu wielkości ekonomicznej gospodarstwa, o której mowa w § 21, bierze się pod uwagę:

- 1) w przypadku, gdy dzień upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy przypada do dnia 15 maja danego roku – stan średni zwierząt oraz uprawy w plonie głównym w roku poprzedzającym rok, w którym upływa 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;
- 2) w przypadku, gdy dzień upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy przypada po dniu 15 maja danego roku – stan średni zwierząt oraz uprawy w plonie głównym w roku, w którym upływa 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy.

6. Przy ustalaniu wielkości ekonomicznej gospodarstwa, o której mowa w ust. 4 i 5, stosuje się współczynniki standardowej produkcji, na podstawie których ustalono wyjściową wielkość ekonomiczną, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 lit. c.

§ 7. 1. W przypadku gdy o pomoc ubiegają się oboje małżonkowie i oboje spełniają warunki jej przyznania, pomoc przyznaje się tylko jednemu z nich, co do którego współmałżonek wyraził pisemną zgodę, niezależnie od tego czy posiadają wspólne czy odrębne gospodarstwa.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli pomoc została przyznana, lecz nie została wypłacona z powodu rezygnacji z przyznanej pomocy, niedopełnienia przez beneficjenta warunków, z zastrzeżeniem których została wydana decyzja o przyznaniu pomocy, lub niezłożenia wniosku o płatność.

§ 8. 1. Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwanej dalej „Agencją”, podaje do publicznej wiadomości na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, w co najmniej jednym dzienniku o zasięgu krajowym oraz w Centrali Agencji, oddziałach regionalnych i biurach powiatowych Agencji ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy, nie później niż 30 dni przed dniem planowanego rozpoczęcia terminu składania tych wniosków.

2. Ogłoszenie, o którym mowa w ust. 1, zawiera wskazanie dnia rozpoczęcia oraz dnia zakończenia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy.

3. Dzień rozpoczęcia terminu składania wniosków, o którym mowa w ust. 2, powinien przypadać w pierwszym kwartale roku kalendarzowego, przy czym termin ten nie może być krótszy niż 14 dni oraz dłuższy niż 30 dni.

4. Agencja udostępnia formularz wniosku o przyznanie pomocy, formularz wniosku o płatność, wzór biznesplanu oraz wzory oświadczeń dołączanych do wniosku o przyznanie pomocy oraz do wniosku o płatność nie później niż w dniu podania do publicznej wiadomości ogłoszenia, o którym mowa w ust. 1.

§ 9. Wniosek o przyznanie pomocy składa się do kierownika biura powiatowego Agencji właściwego ze względu na miejsce położenia gospodarstwa.

§ 10. 1. Wniosek o przyznanie pomocy, poza elementami podania określonymi w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego, zawiera:

- 1) numer identyfikacyjny podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, o którym mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, o ile został mu nadany, lub numer identyfikacyjny jego współmałżonka lub współposiadacza jego gospodarstwa, w przypadku gdy wyraził zgodę na nadanie mu tego numeru;
- 2) dane podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) miejsce zamieszkania i adres,

- c) numer identyfikacyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), a w przypadku osoby nieposiadającej obywatelstwa polskiego – kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości,
 - d) datę urodzenia,
 - e) stan cywilny;
- 3) datę rozpoczęcia podlegania ubezpieczeniu w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy;
 - 4) oświadczenie podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy o:
 - a) prowadzeniu działalności rolniczej osobiście i na własny rachunek,
 - b) okresach podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie jako rolnik lub domownik,
 - c) niepodleganiu zakazowi dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.⁴⁾), na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu,
 - d) podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy i w pełnym zakresie przez co najmniej 24 miesiące poprzedzające miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy i nieprowadzeniu w tym okresie innej działalności gospodarczej;
 - 5) informacje o kwalifikacjach zawodowych, w tym stażu pracy w rolnictwie podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy – w przypadku, o którym mowa w § 12 ust. 2 pkt 1;
 - 6) informację o wyjściowej i docelowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa;
 - 7) dane małżonka, o których mowa w pkt 1–3, w przypadku osób pozostających w związku małżeńskim.

2. Podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy informuje Agencję, w formie pisemnej, o wszelkich zmianach w zakresie danych objętych wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, oraz w dołączonych do niego dokumentach, niezwłocznie po ich zaistnieniu.

§ 11. 1. Do wniosku o przyznanie pomocy dołącza się:

- 1) kopię dokumentu tożsamości podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy i jego małżonka;
- 2) biznesplan na informatycznym nośniku danych (CD lub DVD), zapisany w pliku udostępnionym do pobrania na stronie internetowej Agencji, oraz wydruk z podsumowaniem tego biznesplanu;
- 3) kopie dokumentów potwierdzających posiadanie samoistne lub zależne gospodarstwa, w którym będzie realizowana operacja, przy czym w przypadku posiadania samoistnego nieruchomości, dla której księga wieczysta jest prowadzona w systemie informatycznym, o którym mowa w art. 25¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2013 r. poz. 707, z późn. zm.⁵⁾), jest wystarczające podanie numeru księgi wieczystej;
- 4) kopie dokumentów potwierdzających posiadanie odpowiednich kwalifikacji zawodowych, w tym stażu pracy, o których mowa w § 10 ust. 1 pkt 5;
- 5) oświadczenie małżonka podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy o wyrażeniu zgody na ubieganie się o przyznanie pomocy przez ten podmiot – w przypadku osób pozostających w związku małżeńskim;
- 6) oświadczenie współposiadacza gospodarstwa o wyrażeniu zgody na ubieganie się o przyznanie pomocy przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, w przypadku gdy operacja będzie realizowana w gospodarstwie stanowiącym przedmiot współposiadania;
- 7) zaświadczenie potwierdzające wpis w ewidencji podatników podatku dochodowego od osób fizycznych z tytułu prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej, wydane przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego – w przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy prowadzi produkcję w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej.

2. Kopie dokumentów dołącza się w formie kopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji lub podmiot, który wydał dokument, lub poświadczonych przez notariusza.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 938 i 1646, z 2014 r. poz. 379, 911, 1146, 1626 i 1877 oraz z 2015 r. poz. 238, 532, 1045, 1117, 1130, 1189, 1190, 1269, 1358 i 1513.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 830, 941 i 1289 oraz z 2015 r. poz. 218, 978 i 1433.

§ 12. 1. Pomoc przysługuje w kolejności ustalonej dla województwa przy zastosowaniu kryteriów wyboru operacji.

2. O kolejności przysługiwania pomocy decyduje suma uzyskanych punktów, z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, przyznanych na podstawie następujących kryteriów wyboru operacji:

- 1) kwalifikacje zawodowe:
 - a) stopień naukowy doktora lub ukończone studia trzeciego stopnia z dziedziny nauk rolniczych lub z dziedziny nauk weterynaryjnych – przyznaje się 5 punktów, lub
 - b) ukończone studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie, lub studia magisterskie na kierunku wymienionym w ust. 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia lub na kierunkach studiów, w ramach których zakres kształcenia albo standardy kształcenia obejmują treści związane z działalnością rolniczą, w wymiarze łącznym co najmniej 200 godzin lub co najmniej 30 punktów uzyskanych w ramach Europejskiego Systemu Akumulacji i Transferu Punktów Zaliczeniowych (European Credit Transfer and Accumulation System) – przyznaje się 5 punktów, lub
 - c) ukończone studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie, lub studia magisterskie na kierunku innym niż wymienione w ust. 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia oraz co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie lub ukończone studia podyplomowe w zakresie związanym z działalnością rolniczą – przyznaje się 5 punktów,
 - d) w odniesieniu do zawodów wymienionych w ust. 2 załącznika nr 1 do rozporządzenia – przyznaje się 5 punktów,
 - e) w odniesieniu do zawodów wymienionych w ust. 3 załącznika nr 1 do rozporządzenia – przyznaje się 4 punkty,
 - f) tytuł wykwalifikowanego robotnika lub tytuł mistrza, lub tytuł zawodowy, lub tytuł zawodowy mistrza, w zawodzie wymienionym w ust. 3 załącznika nr 1 do rozporządzenia, uzyskany w formach pozaszkolnych, oraz co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie – przyznaje się 3 punkty,
 - g) wykształcenie średnie oraz co najmniej 4-letni staż pracy w rolnictwie – przyznaje się 2 punkty,
 - h) wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz co najmniej 5-letni staż pracy w rolnictwie – przyznaje się 1 punkt;
- 2) rodzaj planowanej produkcji:
 - a) zobowiązanie do uczestnictwa w unijnym systemie jakości, o którym mowa w art. 16 rozporządzenia nr 1305/2013, lub krajowym systemie jakości, o którym mowa w art. 16 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1305/2013 w ramach działania „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” objętego programem – przyznaje się 2 punkty, z tym że w przypadku uczestnictwa w systemie rolnictwa ekologicznego, o którym mowa w rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającym rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 (Dz. Urz. UE L 189 z 20.07.2007, str. 1, z późn. zm.) – przyznaje się 4 punkty;
 - b) produkcja roślin wysokobiałkowych wymienionych w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania płatności bezpośrednich i płatności niezwiązanej do tytoniu (Dz. U. poz. 351, 672 i 1536), jeżeli powierzchnia użytków rolnych, na których będą uprawiane te rośliny, wynosi co najmniej 1 ha – przyznaje się 2 punkty;
- 3) kompleksowość biznesplanu:
 - a) inwestycja budowlana związana z działalnością rolniczą – przyznaje się 2 punkty,
 - b) działania, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 2 lit. b i c – przyznaje się 0,5 punktu za każde z tych działań, jednak nie więcej niż 2 punkty,
 - c) prowadzenie działań w zakresie przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie – przyznaje się 1 punkt,
 - d) prowadzenie działalności w zakresie przetwarzania produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie – przyznaje się 3 punkty,
 - e) udział w zorganizowanych formach współpracy producentów rolnych – przyznaje się 2 punkty;
- 4) wpływ na realizację celów przekrojowych, o których mowa w art. 5 rozporządzenia nr 1305/2013:
 - a) w zakresie ochrony środowiska i klimatu:
 - udział zbóż w strukturze zasiewów na gruntach ornych mniejszy lub równy 66% – przyznaje się 0,5 punktu,

- zobowiązanie do przygotowywania planu nawozowego, o którym mowa w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 415 i 765), oraz stosowanie tego planu – przyznaje się 2 punkty,
 - inwestycje w zakresie ochrony środowiska i zapobieganiu zmianom klimatu – przyznaje się nie więcej niż 5 punktów,
 - b) w zakresie innowacyjności – za postęp biologiczny, organizację produkcji, nowoczesne technologie produkcji lub innowacyjny produkt – przyznaje się po 1 punkcie za każdy z tych obszarów, jednak nie więcej niż 2 punkty;
- 5) docelowa wielkość ekonomiczna gospodarstwa:
- a) więcej niż 20 tys. euro – przyznaje się 5 punktów,
 - b) więcej niż 16 tys. euro i nie więcej niż 20 tys. euro – przyznaje się 3 punkty,
 - c) więcej niż 12 tys. euro i nie więcej niż 16 tys. euro – przyznaje się 1 punkt;
- 6) jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie ma więcej niż 40 lat – przyznaje się 3 punkty.

3. Za staż pracy w rolnictwie uznaje się okres, liczony do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w którym podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy:

- 1) podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie jako rolnik lub domownik lub ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA);
- 2) był zatrudniony w gospodarstwie na podstawie umowy o pracę na stanowisku związanym z prowadzeniem produkcji rolnej.

4. Szczegółowy wykaz:

- 1) kierunków studiów, zawodów oraz tytułów kwalifikacyjnych, a także rodzaje dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji zawodowych jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia;
- 2) rodzajów inwestycji w zakresie ochrony środowiska i zapobiegania zmianom klimatu, a także sposób przyznawania punktów jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

5. W przypadku kryteriów wyboru, o których mowa w ust. 2 pkt 3 lit. a i pkt 4 lit. a tiret trzecie, punkty przyznaje się, jeżeli inwestycja budowlana związana z działalnością rolniczą będzie położona na gruntach stanowiących własność podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, przedmiot użytkowania wieczystego lub przedmiot dzierżawy z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub od jednostek samorządu terytorialnego.

6. Punkty na podstawie kryteriów wyboru, o których mowa w ust. 2, przyznaje się, biorąc pod uwagę informacje, zobowiązania i oświadczenia zawarte we wniosku o przyznanie pomocy i w biznesplanie.

§ 13. 1. Kolejność przysługiwania pomocy jest ustalana na podstawie danych zawartych we wniosku o przyznanie pomocy, dołączonych do niego dokumentach oraz kontroli administracyjnej. Dokonanie przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy zmian we wniosku o przyznanie pomocy lub w dołączonych do niego dokumentach po upływie 20 dni od dnia zakończenia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy nie ma wpływu na kolejność przysługiwania pomocy, z wyłączeniem przypadku, gdy taka zmiana powoduje zmniejszenie liczby punktów.

2. W pierwszej kolejności pomoc przysługuje podmiotom ubiegającym się o przyznanie pomocy, które uzyskały największą liczbę punktów, przy czym pomoc jest przyznawana, jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy uzyskał co najmniej 10 punktów.

3. W przypadku podmiotów ubiegających się o przyznanie pomocy, które uzyskały taką samą liczbę punktów, o kolejności przysługiwania pomocy decyduje wielkość ekonomiczna gospodarstwa, o której mowa w § 6 ust. 3, przy czym pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy ma gospodarstwo o mniejszej wielkości ekonomicznej.

4. W przypadku podmiotów ubiegających się o przyznanie pomocy, które uzyskały taką samą liczbę punktów i wskazali w biznesplanie identyczną wielkość ekonomiczną gospodarstwa, o kolejności przysługiwania pomocy decyduje wiek podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, przy czym pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy ma operacja realizowana przez młodszą osobę.

5. Jeżeli dane lub informacje zawarte we wniosku lub biznesplanie mające wpływ na ustalenie kolejności przysługiwania pomocy ulegną zmianie w wyniku kontroli administracyjnej lub kontroli na miejscu, aktualizacji kolejności przysługiwania pomocy dokonuje się wyłącznie w przypadku, gdy z danych uzyskanych w wyniku kontroli wynika, że pomoc przysługuje w dalszej kolejności niż pierwotnie ustalona.

§ 14. 1. Kierownik biura powiatowego Agencji niezwłocznie po przyznaniu punktów, o których mowa w § 12 ust. 2, oraz w przypadku, o którym mowa w § 13 ust. 5, po dokonaniu aktualizacji kolejności przysługiwania pomocy przekazuje dyrektorowi oddziału regionalnego Agencji informację zawierającą imiona i nazwiska podmiotów ubiegających się o przyznanie pomocy, numer identyfikacyjny, liczbę przyznanych punktów, wielkość ekonomiczną gospodarstwa oraz wiek podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy.

2. Dyrektor oddziału regionalnego Agencji niezwłocznie po otrzymaniu informacji, o której mowa w ust. 1, ustala na jej podstawie:

- 1) kolejność przysługiwania pomocy w województwie;
- 2) które z wniosków o przyznanie pomocy uzyskały co najmniej 10 punktów;
- 3) który wniosek o przyznanie pomocy jako pierwszy uzyskał mniej niż 10 punktów.

3. Dyrektor oddziału regionalnego Agencji niezwłocznie po dokonaniu ustaleń, o których mowa w ust. 2, przekazuje informację w tym zakresie oraz każdą aktualizację tej informacji do Prezesa Agencji.

4. Prezes Agencji niezwłocznie po otrzymaniu informacji, o których mowa w ust. 3, podaje do publicznej wiadomości na stronie internetowej administrowanej przez Agencję informację o kolejności przysługiwania pomocy w poszczególnych województwach.

§ 15. 1. Kierownik biura powiatowego Agencji wydaje decyzję w sprawie przyznania pomocy w terminie 180 dni od dnia zakończenia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy.

2. Decyzję o przyznaniu pomocy wydaje się w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia tej decyzji, z zastrzeżeniem dopełnienia przez beneficjenta następujących warunków:

- 1) rozpoczęcia realizacji biznesplanu;
- 2) rozpoczęcia prowadzenia ewidencji przychodów i rozchodów w gospodarstwie, w sposób i zgodnie z wzorem określonym załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 982), najpóźniej w dniu rozpoczęcia realizacji biznesplanu, chyba że beneficjent jest zobowiązany do prowadzenia księgi przychodów i rozchodów lub księgi rachunkowej, lub ewidencji przychodów i rozchodów prowadzonej na podstawie odrębnych przepisów – jeżeli warunek ten nie był spełniony w dniu wydania decyzji o przyznaniu pomocy;
- 3) złożenia wniosku o płatność pierwszej raty pomocy.

3. Decyzja o przyznaniu pomocy zawiera pouczenie o konieczności spełnienia warunków, o których mowa w ust. 2, i przedłożenia dokumentów, o których mowa w § 16 ust. 3, oraz o konieczności zwrotu pomocy w przypadku niespełnienia tych warunków lub nieprzedłożenia tych dokumentów.

4. Uznaje się, że rozpoczęcie realizacji biznesplanu następuje przez dokonanie czynności mającej na celu realizację określonych w nim działań, w szczególności przez:

- 1) rozpoczęcie prac budowlanych związanych z inwestycją, o której mowa w § 12 ust. 2 pkt 3 lit. a;
- 2) zawarcie umowy, w wyniku której ma nastąpić przeniesienie własności lub posiadania maszyny, urządzenia lub wyposażenia;
- 3) zawarcie umowy, w wyniku której ma nastąpić świadczenie usług;
- 4) prace przygotowawcze, takie jak uzyskanie zezwoleń lub przeprowadzenie analiz wykonalności inwestycji;
- 5) zawarcie umowy, w wyniku której ma nastąpić przeniesienie własności lub posiadania gruntów rolnych.

§ 16. 1. Pierwszą ratę pomocy, o której mowa w § 5 ust. 1 pkt 1, wypłaca się na wniosek o płatność, który składa się w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy.

2. Wniosek o płatność zawiera:

- 1) informacje określone w § 10 ust. 1 pkt 1, 2, 4 i 6;
- 2) numer rachunku bankowego beneficjenta.

3. Do wniosku o płatność, o którym mowa w ust. 1, dołącza się:

- 1) dokument potwierdzający rozpoczęcie realizacji biznesplanu;
- 2) kopię lub wydruk strony z ewidencji przychodów i rozchodów w gospodarstwie lub księgi przychodów i rozchodów, lub księgi rachunkowej, lub ewidencji przychodów i rozchodów prowadzonej na podstawie odrębnych przepisów, zawierającej informację o zdarzeniach gospodarczych, które wystąpiły w gospodarstwie beneficjenta po dniu doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy.

4. Beneficjent informuje Agencję o wszelkich zmianach w zakresie danych i informacji objętych wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, oraz w dołączonych do niego dokumentach, niezwłocznie po ich zaistnieniu.

§ 17. 1. Wypłata pierwszej raty pomocy następuje w terminie 90 dni od dnia złożenia wniosku o płatność wraz z dokumentami, o których mowa w § 16 ust. 3. Pomoc jest wypłacana na rachunek bankowy beneficjenta wskazany we wniosku o płatność.

2. W przypadku niedopełnienia przez beneficjenta warunków, z zastrzeżeniem dopełnienia których została wydana decyzja o przyznaniu pomocy, kierownik biura powiatowego Agencji, w drodze decyzji, stwierdza wygaśnięcie decyzji o przyznaniu pomocy.

3. W przypadku niezłożenia wniosku o płatność w terminie określonym w § 16 ust. 1 kierownik biura powiatowego Agencji, w drodze decyzji, stwierdza wygaśnięcie decyzji o przyznaniu pomocy jako bezprzedmiotowej.

4. Kierownik biura powiatowego Agencji uchyla decyzję o przyznaniu pomocy w przypadku złożenia przez beneficjenta pisemnego wniosku o uchylenie tej decyzji, zawierającego oświadczenie o rezygnacji z przyznanej pomocy, przed upływem terminu określonego w § 16 ust. 1.

§ 18. Beneficjent powinien:

- 1) prowadzić działalność rolniczą w gospodarstwie, którego rozwoju dotyczy biznesplan, co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;
- 2) zrealizować biznesplan w terminie przewidzianym w biznesplanie, lecz nie później niż do dnia upływu 3 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy, w szczególności:
 - a) prowadzić gospodarstwo zgodnie ze strukturą produkcji, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 lit. b,
 - b) zrealizować działania, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 4 oraz § 3 ust. 2 pkt 2,
 - c) osiągnąć wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa do poziomu co najmniej 10 tys. euro oraz utrzymać ten poziom co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy,
 - d) osiągnąć wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa o co najmniej 20% w stosunku do wyjściowej wielkości ekonomicznej, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 lit. c, i utrzymać ten wzrost co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;
- 3) prowadzić ewidencję przychodów i rozchodów w gospodarstwie lub księgę przychodów i rozchodów, lub księgę rachunkową, lub ewidencję przychodów i rozchodów na podstawie odrębnych przepisów co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;
- 4) prowadzić działania, z tytułu których przyznano punkty, o których mowa w § 12 ust. 2, co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;
- 5) umożliwić przeprowadzenie przez uprawnione podmioty kontroli na miejscu lub kontroli dokumentów;
- 6) udostępniać uprawnionym podmiotom informacje niezbędne do monitorowania i ewaluacji programu;
- 7) przechowywać dokumenty związane z przyznaną pomocą co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy.

§ 19. 1. Drugą ratę pomocy, o której mowa w § 5 ust. 1 pkt 2, wypłaca się na wniosek o płatność, który składa się po realizacji biznesplanu, jednak nie później niż do dnia upływu 3 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy, a w przypadku, o którym mowa w § 23 ust. 1 – nie później niż do dnia upływu 4 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy. Pomoc jest wypłacana na rachunek bankowy beneficjenta wskazany we wniosku o płatność.

2. Wypłaty drugiej raty pomocy dokonuje się, jeżeli są spełnione warunki, o których mowa w § 18 pkt 2, i obowiązki, o których mowa w załączniku III do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 808/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)

(Dz. Urz. UE L 227 z 31.07.2014, str. 18), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 808/2014”, oraz są spełniane od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy do dnia złożenia wniosku o płatność drugiej raty pomocy warunki, o których mowa w § 18 pkt 1, 3 i 4.

3. Wniosek o płatność drugiej raty pomocy oprócz danych, o których mowa w § 16 ust. 2, zawiera oświadczenie o spełnieniu warunku, o którym mowa w § 3 ust. 6.

4. Do wniosku o płatność drugiej raty pomocy dołącza się następujące dokumenty potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w § 18 pkt 2, oraz spełnianie od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy do dnia złożenia wniosku o płatność drugiej raty pomocy warunków, o których mowa w § 18 pkt 1, 3 i 4:

- 1) sprawozdanie z realizacji biznesplanu sporządzone zgodnie z wzorem udostępnionym przez Agencję oraz dokumenty potwierdzające realizację działań, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 4 oraz § 3 ust. 2 pkt 2;
- 2) oświadczenie o prowadzeniu ewidencji przychodów i rozchodów w gospodarstwie lub księgi przychodów i rozchodów, lub księgi rachunkowej, lub ewidencji przychodów i rozchodów na podstawie odrębnych przepisów;
- 3) plan nawozowy oraz kopię wyników analizy chemicznej gleby – jeżeli beneficjentowi przyznano punkty, o których mowa w § 12 ust. 2 pkt 4 lit. a tiret drugie.

5. Kopie dokumentów załącza się w formie kopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez pracownika Agencji lub podmiot, który wydał dokument, lub poświadczonych przez notariusza.

6. Beneficjent informuje Agencję o wszelkich zmianach w zakresie danych i informacji objętych wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, oraz w dołączonych do niego dokumentach, niezwłocznie po ich zaistnieniu.

§ 20. 1. Wypłata drugiej raty pomocy następuje w terminie 90 dni od dnia złożenia wniosku o płatność wraz z dokumentami, o których mowa w § 19 ust. 4.

2. W przypadku niespełnienia warunków, o których mowa w § 18 pkt 2, i obowiązków, o których mowa w załączniku III do rozporządzenia nr 808/2014, lub niespełniania od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy do dnia złożenia wniosku o płatność drugiej raty pomocy warunków, o których mowa w § 18 pkt 1, 3 i 4, lub nieprzedłożenia wniosku o płatność, o którym mowa w § 19 ust. 1, lub dokumentów, o których mowa w § 19 ust. 4, kierownik biura powiatowego Agencji wydaje decyzję o odmowie wypłaty drugiej raty pomocy.

3. W przypadku niespełnienia warunków, o których mowa w § 18 pkt 2, i obowiązków, o których mowa w załączniku III do rozporządzenia nr 808/2014, lub niespełniania od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy do dnia złożenia wniosku o płatność drugiej raty pomocy warunków, o których mowa w § 18 pkt 1, 3 i 4, pierwsza rata pomocy podlega zwrotowi w całości lub części.

4. W przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w § 18 pkt 2:

- 1) lit. a – zwrotowi podlega 100% kwoty pierwszej raty pomocy;
- 2) lit. b – w przypadku niezrealizowania:
 - a) przewidzianych w biznesplanie inwestycji w środki trwałe, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 4 lit. a – zwrotowi podlega procent kwoty pomocy równy udziałowi szacunkowych kosztów inwestycji w środki trwałe w kwocie pomocy, jednak nie więcej niż 100% kwoty pierwszej raty pomocy,
 - b) przewidzianych w biznesplanie zakupów obrotowych środków produkcji, o których mowa w § 3 ust. 2 pkt 1 – zwrotowi podlega procent kwoty pomocy równy udziałowi szacunkowych kosztów zakupów środków produkcji w kwocie pomocy, jednak nie więcej niż 100% kwoty pierwszej raty pomocy,
 - c) działań dotyczących zrównoważenia środowiskowego, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 4 lit. b – zwrotowi podlega:
 - 10% kwoty pierwszej raty pomocy za niezrealizowanie działania w zakresie udziału zbóż w strukturze zasiewów,
 - 20% kwoty pierwszej raty pomocy za nieprzygotowanie lub niestosowanie planu nawozowego,
 - d) działań, o których mowa w § 3 ust. 2 pkt 2 lit. a i b – zwrotowi podlega 1,25% kwoty pierwszej raty pomocy za niezrealizowanie każdego z tych działań, jednak nie więcej niż 5%,
 - e) działania, o którym mowa w § 3 ust. 2 pkt 2 lit. d – zwrotowi podlega 10% kwoty pierwszej raty pomocy,
 - f) działań, o których mowa w § 3 ust. 2 pkt 2 lit. c, e i f – zwrotowi podlega po 20% kwoty pierwszej raty pomocy za niezrealizowanie każdego z tych działań;

- 3) lit. c – zwrotowi podlega 100% kwoty pierwszej raty pomocy;
- 4) lit. d – w przypadku:
 - a) osiągnięcia wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa o nie więcej niż 2% w stosunku do wielkości wyjściowej – zwrotowi podlega 90% kwoty pierwszej raty pomocy,
 - b) osiągnięcia wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa o więcej niż 2%, lecz nie więcej niż 4% w stosunku do wielkości wyjściowej – zwrotowi podlega 80% kwoty pierwszej raty pomocy,
 - c) osiągnięcia wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa o więcej niż 4%, lecz nie więcej niż 6% w stosunku do wielkości wyjściowej – zwrotowi podlega 70% kwoty pierwszej raty pomocy,
 - d) osiągnięcia wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa o więcej niż 6%, lecz nie więcej niż 8% w stosunku do wielkości wyjściowej – zwrotowi podlega 60% kwoty pierwszej raty pomocy,
 - e) osiągnięcia wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa o więcej niż 8%, lecz nie więcej niż 10% w stosunku do wielkości wyjściowej – zwrotowi podlega 50% kwoty pierwszej raty pomocy,
 - f) osiągnięcia wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa o więcej niż 10%, lecz nie więcej niż 12% w stosunku do wielkości wyjściowej – zwrotowi podlega 40% kwoty pierwszej raty pomocy,
 - g) osiągnięcia wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa o więcej niż 12%, lecz nie więcej niż 14% w stosunku do wielkości wyjściowej – zwrotowi podlega 30% kwoty pierwszej raty pomocy,
 - h) osiągnięcia wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa o więcej niż 14%, lecz nie więcej niż 16% w stosunku do wielkości wyjściowej – zwrotowi podlega 20% kwoty pierwszej raty pomocy,
 - i) osiągnięcia wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa o więcej niż 16%, lecz nie więcej niż 18% w stosunku do wielkości wyjściowej – zwrotowi podlega 10% kwoty pierwszej raty pomocy,
 - j) osiągnięcia wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa o więcej niż 18%, lecz mniej niż 20% w stosunku do wielkości wyjściowej – zwrotowi podlega 5% kwoty pierwszej raty pomocy.

5. W przypadku niedopełnienia obowiązków, o których mowa w załączniku III do rozporządzenia nr 808/2014, zwrotowi podlega 0,5% kwoty pierwszej raty pomocy.

6. W przypadku niespełniania od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy do dnia złożenia wniosku o płatność drugiej raty pomocy warunku, o którym mowa w § 18:

- 1) pkt 1 – zwrotowi podlega 100% kwoty pierwszej raty pomocy;
- 2) pkt 3 – zwrotowi podlega 5% kwoty pierwszej raty pomocy za każdy rozpoczęty rok nieprowadzenia ewidencji przychodów i rozchodów w gospodarstwie lub księgi przychodów i rozchodów, lub księgi rachunkowej, lub ewidencji przychodów i rozchodów na podstawie odrębnych przepisów;
- 3) pkt 4 – zwrotowi podlega 20% kwoty pierwszej raty pomocy za niezrealizowanie produkcji roślin wysokobiałkowych, o której mowa w § 12 ust. 2 pkt 2 lit. b.

7. W przypadku gdy beneficjentowi nie przysługiwałaby pomoc na podstawie sumy punktów pomniejszych o liczbę punktów przyznanych z tytułu niezrealizowanego działania, zwrotowi podlega 100% kwoty pierwszej raty pomocy.

8. W przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w § 18:

- 1) pkt 5 – zwrotowi podlega 100% kwoty wypłaconej pomocy;
- 2) pkt 6 – zwrotowi podlega 0,5% kwoty wypłaconej pomocy;
- 3) pkt 7 – zwrotowi podlega 3% kwoty wypłaconej pomocy.

§ 21. W terminie 90 dni przed dniem, w którym upływa 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy, beneficjent przedkłada kierownikowi biura powiatowego Agencji informację o realizacji warunków, o których mowa w § 18 pkt 1 oraz pkt 2 lit. c w zakresie utrzymania wzrostu wielkości ekonomicznej, opracowaną na formularzu udostępnionym przez Agencję, zawierającą w szczególności wielkość ekonomiczną gospodarstwa. Do informacji tej beneficjent dołącza:

- 1) oświadczenie potwierdzające prowadzenie ewidencji przychodów i rozchodów w gospodarstwie lub księgi przychodów i rozchodów, lub księgi rachunkowej, lub ewidencji przychodów i rozchodów na podstawie odrębnych przepisów;
- 2) plan nawozowy oraz kopię wyników chemicznej analizy gleby – jeżeli beneficjentowi przyznano punkty, o których mowa w § 12 ust. 2 pkt 4 lit. a tiret drugie;

- 3) dokumenty potwierdzające realizację działania, o którym mowa w § 3 ust. 2 pkt 2:
- lit. c – jeżeli beneficjentowi przyznano punkty, o których mowa w § 12 ust. 2 pkt 3 lit. e,
 - lit. d – jeżeli beneficjentowi przyznano punkty, o których mowa w § 12 ust. 2 pkt 3 lit. c,
 - lit. e – jeżeli beneficjentowi przyznano punkty, o których mowa w § 12 ust. 2 pkt 3 lit. d,
 - lit. f – jeżeli beneficjentowi przyznano punkty, o których mowa w § 12 ust. 2 pkt 2 lit. a.

§ 22. 1. Jeżeli beneficjent, który otrzymał drugą ratę pomocy, nie spełniał do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy warunków, o których mowa w § 18 pkt 1, pkt 2 lit. c i d w zakresie utrzymania wzrostu wielkości ekonomicznej i pkt 3–7, oraz obowiązków, o których mowa w załączniku III do rozporządzenia nr 808/2014, lub nie przedłożył w Agencji informacji lub dokumentów, o których mowa w § 21, pomoc podlega zwrotowi w całości lub części.

2. W przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w § 18:

- pkt 1 – zwrotowi podlega 50% kwoty pomocy;
- pkt 2 lit. c lub d – zwrotowi podlega 10% kwoty pomocy;
- pkt 3 – zwrotowi podlega 3% kwoty pomocy za każdy rozpoczęty rok nieprowadzenia ewidencji przychodów i rozchodów w gospodarstwie lub księgi przychodów i rozchodów, lub księgi rachunkowej, lub ewidencji przychodów i rozchodów na podstawie odrębnych przepisów;
- pkt 4 – zwrotowi podlega:
 - 12% kwoty pomocy za nierealizowanie działania, o którym mowa w § 12 ust. 2 pkt 2 lit. a,
 - 12% kwoty pomocy za nierealizowanie produkcji roślin wysokobiałkowych, o której mowa w § 12 ust. 2 pkt 2 lit. b,
 - 5% kwoty pomocy za nierealizowanie działania, o którym mowa w § 12 ust. 2 pkt 4 lit. a tiret pierwsze,
 - 10% kwoty pomocy za nierealizowanie działania, o którym mowa w § 12 ust. 2 pkt 4 lit. a tiret drugie,
 - 5% kwoty pomocy za nierealizowanie działania, o którym mowa w § 12 ust. 2 pkt 3 lit. c,
 - po 10% kwoty pomocy za nierealizowanie każdego z działań, o których mowa w § 12 ust. 2 pkt 3 lit. e – jeżeli beneficjentowi przyznano punkty, o których mowa w § 12 ust. 2, z tytułu danego działania lub produkcji.

3. W przypadku nieprzedłożenia w terminie dokumentów, o których mowa w § 19 ust. 4 lub § 21, zwrotowi podlega 2% kwoty pomocy za nieprzedłożenie każdego z dokumentów określonych w tych przepisach, przy czym w przypadku nieprzedłożenia w terminie dokumentów, o których mowa w § 19 ust. 4 lub § 21 pkt 2 i 3, zwrotowi podlega 2% kwoty pomocy – niezależnie od liczby nieprzedłożonych dokumentów.

§ 23. 1. Beneficjent może wystąpić do kierownika biura powiatowego Agencji z wnioskiem o wyrażenie zgody na zmianę założeń biznesplanu w trakcie jego realizacji w zakresie warunków, o których mowa w § 18 pkt 2, w tym wydłużenie okresu jego realizacji.

2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się zmieniony biznesplan wraz z podaniem przyczyn uzasadniających planowane zmiany.

3. Zmiany polegające na zwiększeniu lub zmniejszeniu o nie więcej niż 10 punktów procentowych skali produkcji roślin danego gatunku mierzonej udziałem powierzchni uprawy w całości upraw lub zwierząt danego gatunku mierzonej liczbą zwierząt w gospodarstwie nie wymagają zgody Agencji, jeżeli zostanie spełniony warunek określony w § 18 pkt 2 lit. c i d. W przypadku zmian dotyczących udziału powierzchni uprawy zbóż, roślin strączkowych, roślin motylkowych drobnonasiennych lub warzyw zmiany określa się w odniesieniu do całej grupy.

4. Kierownik biura powiatowego Agencji wyraża zgodę na zmianę założeń biznesplanu, w tym wydłużenie okresu jego realizacji, jednak nie dłużej niż do dnia upływu 4 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy, pod warunkiem że:

- zmieniony biznesplan spełnia warunki określone w § 3, a beneficjentowi przysługiwałaby pomoc na podstawie liczby punktów, które zostałyby przyznane na podstawie zmienionych założeń biznesplanu;
- zostanie osiągnięty wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa:
 - do co najmniej 10 tys. euro,
 - co najmniej o 20% w stosunku do wielkości wyjściowej, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 lit. c.

5. Wyrażenie zgody na zmianę założeń biznesplanu następuje w drodze decyzji, w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1.

§ 24. W sprawach o przyznanie pomocy nie dopuszcza się:

- 1) wstąpienia do toczącego się postępowania następcy prawnego podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy albo nabywcy gospodarstwa lub jego części, albo przejmującego posiadanie gospodarstwa lub jego części na miejsce podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy;
- 2) przyznania pomocy nabywcy gospodarstwa lub jego części albo przejmującemu posiadanie gospodarstwa lub jego części.

§ 25. 1. W razie śmierci beneficjenta jego następcy prawnemu może być przyznana pomoc na operację, którą realizował beneficjent, jeżeli:

- 1) są spełnione warunki określone w art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020;
- 2) na następcę prawnego beneficjenta przeszły prawa beneficjenta nabyte w ramach realizacji tej operacji oraz inne prawa niezbędne do jej zrealizowania.

2. Wniosek następcy prawnego beneficjenta o przyznanie pomocy, zwany dalej „wnioskiem następcy”, składa się:

- 1) na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję;
- 2) w biurze powiatowym Agencji, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, o którym mowa w § 9;
- 3) w terminie 2 miesięcy od dnia zaistnienia zdarzenia określonego w ust. 1.

3. Do wniosku następcy dołącza się dokument potwierdzający fakt zaistnienia następstwa prawnego.

4. Jeżeli nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku, spadkobierca beneficjenta dołącza do wniosku następcy zaświadczenie sądu o zarejestrowaniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku albo kopię wniosku o stwierdzenie nabycia spadku:

- 1) potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez sąd albo
- 2) poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji, wraz z potwierdzeniem nadania tego wniosku w placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. poz. 1529), albo kopią tego potwierdzenia poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, spadkobierca przekazuje Agencji prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

6. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że uprawnionych do nabycia spadku jest więcej niż jeden spadkobierca, spadkobierca, który złożył wniosek następcy, dołącza do tego wniosku oświadczenia pozostałych spadkobierców, że wyrażają zgodę na przyznanie pomocy temu spadkobiercy.

7. W przypadku złożenia wniosku następcy po upływie terminu, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, Agencja nie przyznaje pomocy.

8. Wniosek następcy rozpatruje się w terminie 3 miesięcy od dnia jego złożenia.

9. Do wniosku następcy i trybu jego rozpatrywania stosuje się odpowiednio przepisy § 10, § 11 i § 15 ust. 2–4.

§ 26. W 2015 r.:

- 1) nie stosuje się przepisu § 8 ust. 3 w zakresie dotyczącym terminu rozpoczęcia naboru wniosków o przyznanie pomocy;
- 2) Agencja udostępni formularz wniosku o płatność oraz wzory oświadczeń dołączanych do wniosku o płatność, o których mowa w § 8 ust. 4, najpóźniej w dniu rozpoczęcia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy.

§ 27. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Załączniki do rozporządzenia Ministra Rolnictwa
i Rozwoju Wsi z dnia 23 października 2015 r. (poz. 1813)

Załącznik nr 1

**SZCZEGÓŁOWY WYKAZ KIERUNKÓW STUDIÓW, ZAWODÓW ORAZ TYTUŁÓW
KWALIFIKACYJNYCH, A TAKŻE RODZAJE DOKUMENTÓW POTWIERDZAJĄCYCH POSIADANIE
KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH**

1. Kierunkami studiów pierwszego, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, których ukończenie uznaje się za posiadanie kwalifikacji zawodowych, są:

- 1) rolnictwo;
- 2) ogrodnictwo;
- 3) weterynaria – w przypadku gdy w gospodarstwie są prowadzone chów lub hodowla zwierząt;
- 4) technika rolnicza i leśna;
- 5) zootechnika.

W przypadku ukończenia studiów na kierunku innym niż wymienione w pkt 1–5 za kwalifikacje zawodowe przydatne do prowadzenia działalności rolniczej uznaje się kierunki studiów, w ramach których zakres kształcenia albo standardy kształcenia obejmują treści związane z działalnością rolniczą w wymiarze łącznym co najmniej 200 godzin lub co najmniej 30 punktów uzyskanych w ramach Europejskiego Systemu Akumulacji i Transferu Punktów Zaliczeniowych (European Credit Transfer and Accumulation System).

2. Wykaz zawodów rolniczych na poziomie kwalifikacji technika:

- 1) technik rolnik;
- 2) technik ogrodnik;
- 3) technik architektury krajobrazu;
- 4) technik hodowca koni;
- 5) technik pszczelarz;
- 6) technik weterynarii – w przypadku gdy w gospodarstwie są prowadzone chów lub hodowla zwierząt;
- 7) technik agrobiznesu;
- 8) technik mechanizacji rolnictwa;
- 9) technik turystyki wiejskiej.

3. Wykaz zawodów rolniczych nauczanych na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej:

- 1) rolnik;
- 2) ogrodnik;
- 3) pszczelarz;
- 4) mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych.

4. Za studia podyplomowe w zakresie związanym z działalnością rolniczą uznaje się studia, których program obejmuje treści związane z działalnością rolniczą w wymiarze co najmniej 150 godzin.

5. Dokumentem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe jest:

- 1) dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich, lub studiów wyższych magisterskich na kierunku wymienionym w ust. 1;
- 2) w zawodzie wymienionym w ust. 2:
 - a) świadectwo lub dyplom ukończenia szkoły z uzyskanym tytułem zawodowym albo dyplom uzyskania tytułu zawodowego lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe,

- b) świadectwo ukończenia szkoły dającej wykształcenie średnie wraz ze świadectwami potwierdzającymi kwalifikacje w zawodzie:
- technik rolnik – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.3. Prowadzenie produkcji rolniczej oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.16. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej,
 - technik ogrodnik – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.5. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodnich oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.18. Planowanie i organizacja prac ogrodnich,
 - technik architektury krajobrazu – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.21. Projektowanie, urządzenie i pielęgnacja roślinnych obiektów architektury krajobrazu oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.22. Organizacja prac związanych z budową oraz konserwacją obiektów małej architektury krajobrazu,
 - technik hodowca koni – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.19. Organizowanie chowu i hodowli koni oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.20. Szkolenie i użytkowanie koni,
 - technik pszczelarz – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.4. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.17. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej,
 - technik weterynarii – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.9. Prowadzenie chowu, hodowli i inseminacji zwierząt oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.10. Wykonywanie czynności pomocniczych z zakresu usług weterynaryjnych oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.11. Wykonywanie czynności pomocniczych z zakresu realizacji zadań inspekcji weterynaryjnej,
 - technik agrobiznesu – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację R.3. Prowadzenie produkcji rolniczej oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację R.6. Organizacja i prowadzenie przedsiębiorstwa w agrobiznesie,
 - technik mechanizacji rolnictwa – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację M.1. Użytkowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację M.2. Obsługa techniczna oraz naprawa pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w rolnictwie oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację M.43. Organizacja prac związanych z eksploatacją środków technicznych stosowanych w rolnictwie,
 - technik turystyki wiejskiej – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację T.7. Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich i świadectwo potwierdzające kwalifikację T.8. Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego;
- 3) w zawodzie wymienionym w ust. 3:
- a) świadectwo ukończenia szkoły z uzyskanym tytułem wykwalifikowanego robotnika lub dyplom ukończenia szkoły z tytułem wykwalifikowanego robotnika albo dyplom uzyskania tytułu zawodowego lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe,
- b) świadectwo ukończenia szkoły dającej wykształcenie co najmniej zasadnicze zawodowe wraz ze świadectwami potwierdzającymi kwalifikacje w zawodzie wymienionym w ust. 3:
- rolnik – świadectwo potwierdzające kwalifikację R.3. Prowadzenie produkcji rolniczej,
 - ogrodnik – świadectwo potwierdzające kwalifikację R.5. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodnich,
 - pszczelarz – świadectwo potwierdzające kwalifikację R.4. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej,
 - mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych – łącznie: świadectwo potwierdzające kwalifikację M.1. Użytkowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie oraz świadectwo potwierdzające kwalifikację M.2. Obsługa techniczna oraz naprawa pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w rolnictwie,
- c) zaświadczenie wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną o zdaniu egzaminu eksternistycznego z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla zasadniczej szkoły zawodowej wraz ze świadectwami potwierdzającymi kwalifikacje, wymienionymi w lit. b;
- 4) w przypadku tytułu wykwalifikowanego robotnika lub tytułu mistrza albo tytułu zawodowego lub tytułu zawodowego mistrza – świadectwo z tytułem wykwalifikowanego robotnika lub dyplom z tytułem mistrza, uzyskane na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia

12 października 1993 r. w sprawie zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego dorosłych (Dz. U. Nr 103, poz. 472) lub świadectwo uzyskania tytułu zawodowego lub dyplom uzyskania tytułu zawodowego mistrza na podstawie przepisów rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Nauki z dnia 3 lutego 2006 r. w sprawie uzyskiwania i uzupełniania przez osoby dorosłe wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych (Dz. U. Nr 31, poz. 216);

5) dyplom uzyskania stopnia naukowego doktora nauk rolniczych lub doktora nauk weterynaryjnych lub świadectwo ukończenia studiów trzeciego stopnia (doktoranckich) w dziedzinie nauk rolniczych lub weterynaryjnych.

6. Dokumentem potwierdzającym ukończenie studiów podyplomowych jest świadectwo ich ukończenia.

7. Dokumentem potwierdzającym posiadanie wykształcenia:

- 1) wyższego – jest dyplom ukończenia studiów wyższych;
- 2) średniego – jest świadectwo ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej, umożliwiającej uzyskanie świadectwa dojrzałości;
- 3) zasadniczego zawodowego – jest świadectwo ukończenia szkoły zasadniczej lub zasadniczej szkoły zawodowej lub zaświadczenie wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną o zdaniu egzaminu eksternistycznego z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla zasadniczej szkoły zawodowej wraz ze świadectwami potwierdzającymi kwalifikacje w zawodach zgodnych z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, innych niż wymienione w ust. 3.

8. Dokumentem potwierdzającym staż pracy, o którym mowa w § 12 ust. 3:

- 1) pkt 1 – jest zaświadczenie z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o okresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników lub dokument potwierdzający podleganie ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA);
- 2) pkt 2 – jest świadectwo pracy wydane przez pracodawcę na podstawie przepisów prawa pracy obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA).

Załącznik nr 2

SZCZEGÓŁOWY WYKAZ RODZAJÓW INWESTYCJI W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA I ZAPOBIEGANIA ZMIANOM KLIMATU, A TAKŻE SPOSÓB PRYZNAWANIA PUNKTÓW

Liczba punktów przyznanych za pojedynczą inwestycję wpływającą na ochronę środowiska i klimatu jest określana według wzoru:

$$P = \frac{o \times u \times 15}{m}$$

gdzie:

P – oznacza liczbę punktów za inwestycję wpływającą na ochronę środowiska i klimatu

o – oznacza bezwzględną ocenę klimatyczno-środowiskową inwestycji (według tabeli)

u – oznacza udział wartości inwestycji w kwocie premii (nie więcej niż 1)

m – oznacza największą bezwzględną ocenę inwestycji wśród wymienionych w tabeli, czyli 41

Lp.	RODZAJ INWESTYCJI	Ocena bezwzględna inwestycji (pkt)
1	2	3
I. Inwestycje związane z produkcją zwierzęcą:		
1	Chlewnia bezściółkowa z hydraulicznym systemem usuwania odchodów spod rusztów	17
2	Chlewnia na płytkiej ściółce z automatycznym systemem usuwania odchodów	23
3	Chlewnia na głębokiej ściółce	22
4	Tuczarnia bezściółkowa	16
5	Chlewnia do produkcji prosiąt ściółkowa (modernizacja budynku)	17
6	Urządzenia do zadawania pasz na mokro – dotyczy świń	8
7	Mokry system do zadawania pasz płynnych ze sterowaniem komputerowym – dotyczy świń	18
8	Automatyczny system do zadawania pasz suchych do koryt – dotyczy świń	15
9	Automatyczny system do zadawania pasz suchych do karmników sterowany komputerem – dotyczy świń	18
10	Indywidualny system zadawania pasz – dotyczy świń	18
11	Obora płytka wolnostanowiskowa (maty) z automatycznym systemem usuwania odchodów	17
12	Obora płytka wolnostanowiskowa (ściółka) z automatycznym systemem usuwania odchodów	23
13	Obora na głębokiej ściółce wolnostanowiskowa	22
14	Obora uwięziowa, bezściółkowa lub ściółkowa (modernizacja budynku)	16

15	Obora wolnostanowiskowa boksowa bezściółkowa	17
16	Zestaw wentylatorów ze sterowaniem dla dojarni	26
17	System wykrywania rui u krów	8
18	Dojarka przewodowa	8
19	Zbiornik-chłodnia do mleka z odzyskiem ciepła	21
20	Płytowy wymiennik ciepła podczas chłodzenia mleka	14
21	System odzysku wody od mycia urządzeń udojowych	13
22	Bukaciarnia wolnostanowiskowa z automatycznym systemem usuwania odchodów spod rusztów	17
23	Bukaciarnia stanowiskowa na płytkiej ściółce z mechanicznym systemem usuwania odchodów na korytarzu gnojowo-spacerowym	23
24	Bukaciarnia na głębokiej ściółce	22
25	Cielętnik bezściółkowy (modernizacja budynku)	16
26	Cielętnik ściółkowy (modernizacja budynku)	17
27	Bukaciarnia stanowiskowa z matami, z mechanicznym systemem usuwania odchodów	17
28	Silos na pasze treściwe	11
29	Silos przejazdowy na kiszonkę jednokomorowy (wielokomorowy)	10
30	Przenośnik do usuwania obornika słomiastego z formowaniem przyzmy obornika od spodu (słoma krótko cięta)	25
31	Przenośnik do usuwania odchodów w kanałach otwartych na płytę gnojową	19
32	Przenośnik do usuwania gnojowicy spod rusztów	19
33	Pompa-mieszadło do gnojowicy dostosowana do zbiorników zamkniętych	16
34	Pompa do gnojowicy lub gnojówki dostosowana do zbiorników zamkniętych	15
35	Pompa-mikser do gnojowicy dostosowana do zbiorników zamkniętych	15
36	Zestaw pompowo-transportowy do napełniania i opróżniania zbiornika na gnojowicę	24
37	System odzysku ciepła z obornika i gnojowicy	20
38	Zbiornik na gnojowicę zamknięty	26
39	Zbiornik na gnojówkę zamknięty	13
40	Płyta gnojowa z murkami bocznymi i zbiornikiem na gnojówkę zamkniętym	25
41	Płyta gnojowa z murkami bocznymi i zbiornikiem na gnojówkę z kontrolą szczelności	25
42	Separator gnojowicy do odzysku ściółki	23

43	Separator gnojowicy z komorą magazynującą	29
44	System wentylacji nawiewno-wywiewnej sterowany komputerem z zastosowaniem filtrów powietrza	25
45	Zestaw wentylatorów ze sterowaniem automatycznym lub zestaw wentylatorów ze sterowaniem dla obory oraz systemem filtrów powietrza	25
46	Panele dachowych ogniw fotowoltaicznych – dotyczy budynków inwentarskich	18
47	Pompa ciepła – dotyczy budynków inwentarskich	18
48	System odzysku ciepła wydalanego z budynku – dotyczy budynków inwentarskich	41
49	Zastosowanie przeszkleń kalenicowych i dachowych oraz zastosowanie oświetlenia ledowego – dotyczy budynków inwentarskich	15
50	Komputer wraz z programem lub program – do zarządzania gospodarstwem lub stadem	14
II. Urządzenia, wraz z oprogramowaniem, wspierające proces podejmowania decyzji oraz prowadzenie gospodarstwa:		
51	Urządzenia GPS pozwalające mapować pola	7
52	Komputery pokładowe sterujące precyzyjną dawką nawozów mineralnych, środków ochrony roślin (do rozsiewaczy nawozów, opryskiwaczy środków ochrony roślin)	9
53	Ręczne urządzenia do oznaczania zaopatrzenia roślin w azot	9
III. Opryskiwacze do stosowania środków ochrony roślin (maksymalnie 17 pkt):		
54	Opryskiwacze polowe (rękawowe) z pomocniczym strumieniem powietrza (PSP)	8
55	Opryskiwacze sadownicze osłonowe (tunelowe i reflektorowe)	10
56	Opryskiwacze sadownicze deflektorowe i wielogardzielowe (z kierowanym strumieniem powietrza)	8
57	Opryskiwacze rzędowe (w tym z PSP), pasowe i osłonowe stosowane w uprawach polowych, warzywniczych, szkółkarskich lub na plantacjach owoców miękkich	8
58	Dodatkowe punkty za opryskiwacz z wyposażeniem w:	
	1) urządzenia sterujące automatycznie precyzyjną dawką środków ochrony roślin w zależności od prędkości jazdy	6
	2) komputerowy (elektroniczny) system automatycznego sterowania dawką oraz sekcjami lub rozpylaczami z wykorzystaniem sygnału GPS	12
	3) zdalnie wyłączane sekcje lub rozpylacze	6
	4) głowice wielorozpylaczowe	6
	5) dodatkowy zbiornik na wodę do mycia opryskiwacza lub odrębny zestaw do płukania i mycia opryskiwacza na polu	3
IV. Rolnicze stacje meteo wraz z oprogramowaniem do prognozowania występowania chorób lub szkodników		9

V. Maszyny do stosowania nawozów mineralnych:		
59	2-tarczowe rozsiewacze nawozów sterujące precyzyjną dawką nawozów mineralnych proporcjonalnie do prędkości jazdy	7
60	2-tarczowe rozsiewacze nawozów z kontrolowanym promieniem rozrzutu (np. system siewu granicznego)	7
VI. Urządzenia do przechowywania i stosowania nawozów naturalnych:		
61	Kompostowniki	5
62	Wozy asenizacyjne z aplikatorami gnojowicy typu lub wyłącznie aplikatory typu:	
	1) węże wleczone	4
	2) doglebowe redlicowe	8
	3) doglebowe talerzowe	8
	4) stopkowe, łyżwowe	5
63	Rozrzutniki obornika i kompostu:	
	1) z adapterem pionowym 2- lub 4-walcowym	6
	2) z adapterem rozdrabniającym poziomym i tarczami rozrzucającymi	8
64	Dodatkowe punkty za wyposażanie rozrzutników w:	
	1) zasuwę (gródź) skrzyni ładunkowej umieszczoną przed adapterami rozrzucającymi	2
	2) deflektory (klapy, osłony) kierunku rozrzutu obornika	2
65	Aeratory do produkcji kompostu z obornika i masy organicznej	5
VII. Maszyny do uprawy gleby:		
66	Pługi/kultywatory dłutowe, grubery	8
67	Głębosze	8
68	Zestawy do uprawy i siewu bezpośredniego (bezorkowa uprawa gleby), w tym zestawy z nawożeniem pasowym	13
69	Brony talerzowe do szybkiego wymieszania obornika z glebą (przykrywania obornika na polu)	8
70	Chwastownik, brona chwastownik	10
71	Mulczery przygotowujące mulcz ze słomy oraz z roślin uprawianych jako śródplony i międzyplony	6
72	Siewniki do poplonów i agregaty uprawowo-siewne z siewnikiem do poplonów	8
73	Pielniki do upraw międzyrzędowych	10
74	Pielniki do upraw międzyrzędowych z doglebowymi aplikatorami nawozów, mikroelementów lub biopreparatów	13
75	Pielniki boczne do sadów	10
76	Urządzenia do rozkładania włókna, folii i słomy	9

VIII. Maszyny i urządzenia ograniczające skażenia w gospodarstwie:		
77	Stanowiska do mycia i płukania sprzętu, w tym stanowiska typu biobed	8
78	Zbiornikowe systemy bioremediacji (neutralizacji)	8
79	Oczyszczalnie ścieków na potrzeby prowadzonej działalności rolniczej	8
80	Piece na biomasę na potrzeby prowadzonej działalności rolniczej	10
81	Urządzenia do pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł energii na potrzeby prowadzonej działalności rolniczej:	
	1) panele słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne – nie dotyczy budynków inwentarskich; małe elektrownie wiatrowe o mocy do 40 kW	15
	2) pompy ciepła – nie dotyczy budynków inwentarskich	12
IX. Instalacje do mikronawodnień oraz pozyskiwania wody deszczowej:		
82	Instalacje do pozyskiwania i zagospodarowania wody deszczowej	8
83	Instalacje nawadniające minizraszaczowe	7
84	Instalacje nawadniające minizraszaczowe z nawożeniem	10
85	Instalacje nawadniające kropłowe	9
86	Instalacje nawadniające kropłowe z nawożeniem	14
X. Inwestycje budowlane:		
87	Wymiana eternitowych pokryć dachowych budynków gospodarczych, zakup blachy	5
88	Termomodernizacja budynków służących do produkcji rolnej	7
XI. Urządzenia służące do uprawy, pielęgnacji i zbioru z trwałych użytków zielonych:		
89	Pługi łąkowe	5
90	Glebogryzarki	5
91	Wały i włóki łąkowe	5
92	Grodzenie pastwisk	5
93	Beczkowozy z poidłami do pojenia zwierząt w chowie pastwiskowym	5
XII. Urządzenia do konserwacji i magazynowania pasz objętościowych z runi łąkowej (silosy, płyty betonowe):		
94	Silosy płaskie (płyty betonowe)	10
95	Wiaty (zadaszenia) i magazyny do przechowywania siana luzem lub w balotach	5
96	Suszarnie podłogowe i tunelowe do siana	5

XIII. Zakładanie sadów i plantacji krzewów owocowych:		
97	Zakup sadzonek – sady i plantacje krzewów owocowych	10
98	Zakup sadzonek – ekologiczne sady i plantacje krzewów owocowych	15